

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

28 MEI 1998

**Voorstel van resolutie betreffende de
Conventie van de Raad van Europa
inzake de rechten van de mens en de
biogeneeskunde**

(Ingediend door de heer Buelens)

TOELICHTING

Het Belgische gebrek aan een wettelijke omkadering van bepaalde biogeneeskundige toepassingen dreigt een vacuüm te creëren dat willekeur en misbruik niet uitsluit. De leemten in de bestaande wetgeving vormden de belangrijkste oorzaak van het feit dat de Belgische regering in tegenstelling tot de regeringen van 22 andere Europese Staten niet overging tot de ondertekening van de Conventie inzake de rechten van de mens en de biogeneeskunde. Deze Conventie werd op 16 november 1996 door het Comité van ministers van de Raad van Europa aangenomen. De belangrijkste reden voor de niet-ondertekening van de Conventie die de Belgische regering tot nu toe aanhaalt, bestaat in de onenigheid omtrent artikel 18 van de Conventie. In dit artikel wordt bepaald dat de ondertekenende lidstaten van de Raad van Europa zich akkoord verklaren met het principe dat de creatie van menselijke embryo's voor wetenschappelijke doeleinden moet verboden zijn. Sommigen stellen de vrijheid van het wetenschappelijk onderzoek voorop en vinden om die reden dat de Conventie te verregaand is. Anderen wijzen dan weer de creatie van menselijke embryo's voor wetenschappelijke doelstellingen af omdat dit volgens hen een schending van de waardigheid van het menselijke leven zou inhouden.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

28 MAI 1998

**Proposition de résolution relative à la
Convention du Conseil de l'Europe sur
les droits de l'homme et la biomédecine**

(Déposée par M. Buelens)

DÉVELOPPEMENTS

L'absence de cadre légal en Belgique pour certaines applications biomédicales risque de créer un vide qui n'exclut ni l'arbitraire ni les abus. Les lacunes de la législation actuelle sont la raison principale pour laquelle la Belgique a refusé, contrairement aux gouvernements de 22 autres États européens, de signer la Convention sur les droits de l'homme et la biomédecine. Cette Convention a été adoptée le 16 novembre 1996 par le Comité des ministres du Conseil de l'Europe. Le différend que suscite l'article 18 de la Convention est invoqué par le Gouvernement belge comme raison principale pour expliquer son refus de signer, jusqu'à présent, la Convention. Cet article prévoit que les États membres signataires du Conseil de l'Europe conviennent du principe selon lequel «la constitution d'embryons humains aux fins de recherche est interdite». D'autres font primer la liberté de la recherche scientifique et estiment de ce fait que la Convention va trop loin. D'autres rejettent par contre la constitution d'embryons humains à des fins scientifiques parce qu'elle porterait atteinte à la dignité de la vie humaine.

Doordat er tot nu toe geen wettelijke regeling voor het onderzoek op embryo's in België was, kon de Belgische regering zich niet beroepen op artikel 36 van de Conventie. Dat artikel laat de ondertekenende partijen toe om voorbehoud te maken bij een bepaling van het verdrag indien een reeds bestaande nationale wet strijdig is met diezelfde bepaling. Het is dan ook onaanvaardbaar dat de nalatigheid van de Belgische wetgever wordt ingeroepen als een excuus om de Conventie niet te ondertekenen. Het misbruik van embryonaal onderzoek voor financiële of andere doeleinden moet ten allen prijze worden vermeden. De goedkeuring van de principiële uitgangspunten van de Conventie is daarom onontbeerlijk. De Conventie biedt de nodige waarborgen tegen mogelijke uitwassen van de biogeneeskunde daar zij duidelijk de primauté van het menselijke wezen poneert: het belang en het welzijn van de mens moet voorrang hebben op het loutere belang van de maatschappij of van de wetenschap. Zij onderstreept de noodzaak van het respect voor het menselijke wezen als individu en als deel uitmakend van de menselijke soort. Op die manier wordt verhinderd dat in naam van de vrijheid van de wetenschap de vrijheid en de waardigheid van de mens worden aangetast. De indieners zijn dan ook van oordeel dat de Belgische regering de Conventie alsnog dient te ondertekenen. Overigens dient er dringend werk te worden gemaakt van een aangepaste wetgeving die met de principes ervan overeenstemt. Tevens dient de mogelijkheid te worden afgewezen om via de nationale wetgeving de Conventie te omzeilen. De grootst mogelijke convergentie van de wetgevingen van de onderscheiden landen, zowel op Europees als op mondiaal vlak, moet immers in deze gelegenheid nagestreefd worden.

Door BUELENS.

*
* *

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De Senaat,

vraagt de regering de Conventie van de Raad van Europa over de rechten van de mens en de biogeneeskunde (Convention for the Protection of Human Rights and Dignity of the Human Being with regard to the Applications of Biology and Medicine: Convention on Human Rights and Biomedicine) onverwijld en zonder voorbehoud te ondertekenen.

Door BUELENS.

Comme il n'existait jusqu'à présent aucune réglementation légale de la recherche sur les embryons en Belgique, le Gouvernement belge ne pouvait pas invoquer l'article 36 de la Convention. Celui-ci permet aux partis signataires d'émettre des réserves sur une disposition de la Convention si celle-ci est contraire à une loi nationale existante. Aussi est-il inacceptable que l'on invoque la négligence du législateur belge comme excuse pour ne pas signer la Convention. Il convient à tout prix d'éviter l'abus, à des fins financières ou autres, de la recherche sur les embryons. Aussi est-il indispensable d'approuver les principes de base de la Convention. La Convention offre des garanties suffisantes contre les excès éventuels de la biomédecine puisqu'elle pose nettement le principe de la primauté de l'être humain: l'intérêt et le bien-être de ce dernier doivent avoir la priorité sur le simple intérêt de la société ou de la science. La Convention souligne qu'il est nécessaire de respecter l'être humain en tant qu'individu et composante de l'espèce humaine. On évite de cette façon de porter atteinte, au nom de la liberté de la science, à la liberté et à la dignité de l'homme. Les auteurs de la proposition de résolution sont dès lors d'avis que le Gouvernement belge doit signer la Convention. Il convient d'ailleurs de veiller d'urgence à adapter la législation de façon à la rendre conforme aux principes de la Convention. Il faut également faire en sorte qu'il soit impossible de tourner la Convention par le biais de la législation nationale. Il convient en effet, dans cette matière, de rechercher la plus grande convergence possible des législations des différents pays, au niveau tant européen que mondial.

*
* *

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

Le Sénat,

demande au Gouvernement de signer sans délai et sans restrictions la Convention du Conseil de l'Europe pour la protection des droits de l'homme et de la dignité de l'être humain à l'égard des applications de la biologie et de la médecine: Convention sur les droits de l'homme et la biomédecine.